

პროფესორი ბესიკ იაშვილი

90 იუბილე

პროფესორი ბესიკ იაშვილი და კომპუსტიოლოგიის განვითარება საქართველოში

პლასტიკური ქირურგიის განვითარებას საქართველოში საფუძვლად უდევს სხვადასხვა ისტორიული მომენტები და ცალკეული პერიოდები, ამ მიმართულებით კომპუსტიოლოგიური დარგის

ჩამოყალიბება 3 პერიოდს მოიცავს. საწყისი პერიოდია რუსთავეში ბატონ ბესიკის ზოგად ქირურგიულ განყოფილებაში მოღვაწეობის პერიოდი, ორმოცდაათიანი წლები, როდესაც იგი, 1953 წელს, ქალაქ თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ მუშაობას იწყებს ქირურგიული განყოფილების ორდინატორის სტატუსით. ამავე დროს თავისივე ინიციატივით ხსნის სისხლის გადასხმის კაბინეტს, რომელსაც მალევე გადააქცევს სისხლის გადასხმის განყოფილებად, სადაც სისხლის და მისი პრეპარატების დამზადება ხდება შესაძლებელი. ამავე დროს იგი როგორც ქირურგი ორდინატორი აქტიურად აგრძელებს მუშაობას. აღნიშნულ პერიოდში ქირურგიულ განყოფილებაში ძალიან ხშირად ხვდებოდნენ თერმული დაზიანების მქონე ავადმყოფები, რაც დაკავშირებული იყო გარკვეულწილად სამრეწველო ტრავმებთან (მეტალურგიული ქარხანა, აზოტ სასუქების ქარხანა, ცემენტისა და სხვა ქარხნები). აღნიშნულ შემთხვევებში სჭარბობდნენ ღრმა დამწვრობით დაზიანებულები, რომლებიც მიეკუთვნებოდნენ პრობლემურ და მძიმე კატეგორიის ჯგუფებს. მათი მკურნალობა ითხოვდა აქტიურ ინტენსიურ თერაპიასა და კანის საფარველის დროულ აღდგენას. იმ პერიოდში კი მკურნალობა კონსერვატიული მეთოდების სხვადასხვა საშუალებებით წარმოებდა, რაც სასურველ შედეგებს ხშირად ვერ აკმაყოფილებდა. დამწვრობითი დაავადების ფონზე მრავალ - სისტემური და ორგანული გართულებების, ინფექციისა და სხვათა სახით, ავადმყოფების საკმაოდ დიდი პროცენტი იღუპებოდა და ინვალიდდებოდა. ამ მდგომარეობამ ბატონი ბესიკ იაშვილის ინტერესი

გამოიწვია და გადაწყვიტა დაეწყო სამეცნიერო კვლევა და ამ მიმართულებით მოღვაწეობა. ის დაუკავშირდა გრიგოლ მუხაძის სახელობის ჰემატოლოგიისა და სისხლის გადასხმის ინსტიტუტს, რომელთანაც ურთიერთობა ჰქონდა. აღნიშნული ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოზე მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება მიეცათ ბესიკ იაშვილისათვის თემა, რომელიც დაკავშირებული იქნებოდა თერმულ ტრავმებთან. ბატონი ბესიკი, რუსთავის საავადმყოფოში დაგროვილ მასალაზე, 1961 წელს თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოზე იცავს დისერტაციას მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად. ამავე წელს საექიმო მოღვაწეობას აგრძელებს აკადემიკოს გრიგოლ მუხაძის სახელობის ჰემატოლოგიისა და სისხლის გადასხმის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში: საორგანიზაციო განყოფილების უფროს მუშაკად (1962წ), დონორთა განყოფილების ხელმძღვანელად (1963წ), რადიოლოგიური განყოფილებისა და ქირურგიული კლინიკის უფროს მეცნიერ თანამშრომლად (1964–1970). ეს პერიოდი დამწვრობის ცენტრის ჩამოყალიბებასა და შექმნას ეხება, რაც ითხოვდა გააზრებულ მიდგომას; იწყება ბატონ ბესიკის მიერ ცენტრის დაარსების საორგანიზაციო საკითხებზე აქტიური მოქმედებები, ძიებები მისი მდებარეობის შესარჩევად და კადრებით დასაკომპლექტებლად. იგი ურთიერთობებს ამყარებს მაშინდელ წამყვან სამედიცინო დაწესებულებებთან, კერძოდ, მოსკოვის ა.ვ.ვიშნევსკის სახელობის ქირურგიის ინსტიტუტთან, ლენინგრადის სამხედრო სამედიცინო აკადემიის თერმულ დაზიანებათა კათედრასთან, რომელსაც ხელმძღვანელობდა სამედიცინო სამსახურის

გენერალი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი პროფესორი ტუვი იაკობის ძე არიევი — იმ პერიოდისათვის საკმაოდ ცნობილი ადამიანი. აღსანიშნავია, რომ მან ბესიკ იაშვილი გაიცნო ტრავმატოლოგთა კონფერენციაზე ქალაქ ბაქოში, სადაც ბესიკ იაშვილი მონაწილეობდა, როგორც მომხსენებელი. იგი დაინტერესებულა აღნიშნული მოხსენებით და შესვენებაზე შეუთავაზებია მასთან კათედრაზე მუშაობა. მათი ურთიერთობა გაგრძელდა შეთანხმებით, პერიოდული ინტერვალებით ბატონი ბესიკის მასთან კათედრაზე ყოფნით. ამან დიდი ბიძგი მისცა ბატონი ბესიკის კვალიფიკაციის ამაღლებას და დამწვრობითი რეკონსტრუქციული აღდგენითი პლასტიკური ქირურგიული ოპერაციული მეთოდის ათვისებას. ამასთანავე ამავე წლებში ბატონი ბესიკი კვლავ აქტიურობს და აღნიშნული ურთიერთობების ფონზე მას დახმარებას უწევენ გრიგოლ მუხაძის ჰემატოლოგიისა და სისხლის გადასხმის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი ბატონი შოთა ეგნატაშვილი და საქართველოს ჯანდაცვის მინისტრი ბატონი ლევან საყვარელიძე, რის შედეგადაც 1972 წელს გრ. მუხაძის სახელობის ჰემატოლოგიისა და სისხლის გადასხმის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტის ბაზაზე ოფიციალურად იხსნება 30 საწოლიანი დამწვრობის განყოფილება (იგივე ცენტრი), რომელსაც ევალება რესპუბლიკური ცენტრის ფუნქციები. ცენტრის ხელმძღვანელად ინიშნება ბესიკ იაშვილი. დამსახურებული ავტორიტეტით, საქართველოში დაარსებული ცენტრი ერთვება იმდროინდელ საკავშირო სახელმწიფო კვლევით პროგრამებში. მისი კვლევითი მუშაობა მიმართული იყო დამწვრობითი დაავადების ექსპერიმენტულ მოდელირებასა და ტრანსფუზიული

თერაპიის დიფერენცირებული სქემების შექმნაზე; დაწვრთბის პათოგენური მკურნალობის ორგანულურ მეთოდზე, რომლის მიხედვითაც შეიქმნა შესაბამისი მიმართულება, დამწვრობითი დაავადებების დროს მეორადი ლოკალური და დისტანციური ნეკროზების განვითარების შესახებ. აღნიშნული მიმართულება მიჩნეულ იქნა გამოგონებად საკავშირო საავტორო უფლების გაცემით. ამასთან დაკავშირებით, 1984 წელს ბატონმა ბესიკ იაშვილმა ქალაქ კიევი უკრაინის ექიმთა დახელოვნების ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოზე დაიცვა დისერტაცია მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად, რომელიც დამტკიცებულ იქნა საკავშირო უმაღლესი საატესტაციო კომისიის მიერ 1984 წელს. მიუხედავად ასეთი წინსვლისა ბატონი ბესიკი არ კმაყოფილდება მიღწეულით და ცდილობს ამ უმძიმეს კონტიგენტისათვის შექმნას უფრო მაღალი დონის მომსახურება და მათი მკურნალობის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა. ამ მიმართულებით იგი ახერხებს მთავრობის უმაღლეს დონეზე ბატონ ედუარდ შევარდნაძესთან აუდიენციას და მის დარწმუნებას ამ დარგის წინსვლის აუცილებლობაზე. ეს გახდა საფუძველი იმისა, რომ მოიძებნა ადგილი დამწვრობის ცენტრის ასაშენებლად. ახლად აშენებულ ორ ექვსართულიან კორპუსში 1984 წლის 28 დეკემბერს დაიწყო ფუნქციონირება 110 საწოლზე განსაზღვრულმა დამწვრობის ცენტრმა სახელწოდებით - აღდგენითი მკურნალობის ორთოპედო-ქირურგიული საავადმყოფო (დამწვრობის ცენტრით), რომლის მთავარ ექიმად და ცენტრის ხელმძღვანელად დაინიშნა ბატონი ბესიკ იაშვილი. მას 1995 წელს საკავშირო საატესტაციო კომისიის მიერ მიენიჭა პროფესორის წოდება, სპეციალობით ქირურგია. ამავე წლიდან იცვლება ცენტრის სახელწოდება და იგი ფუნქციონირებას აგრძელებს თერმულ დაზიანებათა და აღდგენითი პლასტიკური ქირურგიის სამეცნიერო პრაქტიკული ცენტრის სახელით, რომლის დირექტორადაც ინიშნება ბატონი ბესიკ იაშვილი. საყურადღებოა, რომ 1981 - 1991 წ.წ. იგი საკავშირო ჯანდაცვის მინისტრის ბრძანებით ინიშნება ა.ვ. ვიშნევსკის სახელობის ქირურგიის ინსტიტუტის სამი საპრობლემო კომისიის (სამხედრო მნიშვნელობის ტრავმები—დამწვრობები, ჭრილობები და ჩირქოვანი ქირურგია) წევრად. არ შეიძლება, არ აღინიშნოს, ბატონი ბესიკის დაუღალავი ლტოლვა სიახლეებისა და ნოვაციებისაკენ. აწ გარდაცვლილ პროფესორ ალექსი სიხარულიძესთან ერთად ბესიკ იაშვილი გახლავთ დერმატოკოსმეტოლოგიისა და პლასტიკური ქირურგიის სამედიცინო ინსტიტუტის (1994–2007) დამფუძნებელი. 1997 წელს დაფუძნდა და დღემდე ფუნქციონირებს იაშვილი-ჯანაშიას ესთეტიკური მედიცინის ქირურგიული ცენტრი. ბესიკ იაშვილთან ერთად ცენტრის დამფუძნებლები არიან პაატა ჯანაშია (პლასტიკური ქირურგი) და ლაშა იაშვილი (ანესთეზიოლოგ-რეანიმატოლოგი), რომელთაც გაიზიარეს აშშ-ს წამყვანი კლინიკების გამოცდილება საბიტის პროგრამით.

2012 წელს, ბატონმა ბესიკ იაშვილმა და მისმა აღზრდილებმა დააფუძნეს კომბუსტიოლოგ-პლასტიკოს ქირურგთა ასოციაცია, რომლის თავჯდომარედაც არჩეულ იქნა ბესიკ იაშვილი. აქვე, არ შეიძლება, არ აღინიშნოს ის გარემოება, რომ ბატონმა ბესიკმა დამწვრობითი დაავადების სპეციფიკიდან გამომდინარე, პირველმა განახორციელა დამწვრობის სპეციალური მიმართულების, რეანიმაციისა და ანესთეზიოლოგიის განყოფილების, შექმნა, რითაც საფუძველი ჩაუყარა ჯგუფური მკურნალობის მიდგომით უმძიმესი კატეგორიის ავადმყოფების გადარჩენის პერსპექტივას. ამ მიმართულების დანერგვას მხარი დაუჭირეს საბჭოთა კავშირის წამყვანმა დამწვრობის ცენტრებმა.

ბესიკ იაშვილს მოღვაწეობის პერიოდში, თანაავტორებთან ერთად, აქვს 11 გამოგონება. იგი დაჯილდოვებულია რაციონალური გამომგონებლის მედლით, საკავშირო სახალხო გამოგონის I ვერცხლისა და 2 ბრინჯაოს მედლით (1973–1984). სამედიცინო საქმიანობაში წარმატებული საქმიანობისათვის მას მიღებული აქვს მთავრობის ჯილდოები: საპატიო ნიშნის ორდენი - 1981 წ, ოქტომბრის რევოლუციის ორდენი - 1986 წ, ღირსების ორდენი - 1999 წ.

საპატიო წოდებები:

მედიკო-ბიოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი — 1994 წ.

სამხედრო სამედიცინო აკადემიის ნადვილ წევრი — 1998 წ.

სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი — 1999 წ.

საქართველოსა და მსოფლიო პლასტიკოს ქირურგთა და ევროპის ქირურგთა კოლეჯის წევრი.

საქართველოს ექიმთა ასოციაციის საპატიო წევრი — 2014 წ.

ქალაქ თბილისისათვის გაწეული ღვაწლისა და განსაკუთრებული დამსახურებისათვის თბილისის საპატიო მოქალაქე — 2015 წ.

თბილისის სახემწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით მიენიჭა კლინიკის პროფესორის სტატუსი — 2016 წ.

2018 წელს ბატონ ბესიკ იაშვილს ნაშრომისათვის „თერმული დაზიანებანი და პლასტიკური ქირურგია“

მიენიჭა საქართველოს ეროვნული პრემიის ლაურეატის წოდება.

დღემდე იგი აქტიურად მონაწილეობს ტრენინგებსა და კონფერენციებში.

ამჟამად, დამწვრობის ცენტრი ფუნქციონირებს სიმონ ხეჩინაშვილის საუნივერსიტეტო კლინიკის ბაზაზე სახელწოდებით „ბესიკ იაშვილის სახელობის თერმულ დაზიანებათა და პლასტიური ქირურგიის ცენტრი“

ბესიკ იაშვილის მიერ დანერგილი ტრადიციები და საქმე დღესაც გრძელდება მისი მოწაფეების მიერ და რაც მთავარია, ასაკის მიუხედავად, ბატონი ბესიკი დღესაც აქტიურად მონაწილეობს ცენტრის საქმიანობაში.

გრძელდება და წარმატებით ვითარდება თერმული დაზიანებების დროს რეკოსტრუქციულ-აღდგენითი პლასტიკური ოპერაციების აქტიური წარმოების დანერგვა, როგორც დაზიანების მწვავე, ასევე მოგვიანებით პერიოდში.

გუგა ქაშიბაძე

ბესიკ იაშვილის სახელობის თერმული დაზიანებისა და აღდგენითი პლასტიკური ქირურგიის ცენტრის ხელმძღვანელი